

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošljajo uredništvu „Mira“ v Celovcu, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

MIR

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakokrat.

Glasilno koroških Slovencev

Leto XXVIII.

V Celovcu, 17. malega srpana 1909.

Štev. 32.

Govor poslanca Grafenauerja v državnem zboru.

Ljudsko štetje v luči „strove postavnosti“.

To se dogaja seveda edino-le zato, ker je po izjavi ministrskega predsednika Bienerttha njegova vlada „na stališču stroge postavnosti“. Le po strogi postavnosti se odreja manjšinam pravica, da bi smele živeti. Po tej „strogi postavnosti“ sedanje vlade se slabejšim še to jemlje, kar so jim pustile prejšnje vlade, v katerih so več obetali, kakor se je od njih zahtevalo, pa tem manj izpolnili. Koroška je imela po zadnjem ljudskem štetju okroglo 365.000 prebivalcev, med temi 90.400 Slovencev po uradnem izveščju. (Klici: Da, pa po občevalnem jeziku!)

Da, to ljudsko štetje! Prišel sem do točke, za katero sem se odločil, da jo bom bolj natančno obravnaval. Kdor pozna razmere na Koroškem, bo vedel, kaj da pomeni ljudsko štetje v deželi. To stvar in zadevo sem jaz že 19. decembra 1907 v tej visoki zbornici natančno pojasnil in presodil. Ljudsko štetje ni na Koroškem nič drugega, kakor decimiranje Slovencev. V drugi vrsti je pa prevara ljudstva. Po ljudskem štetju, kakor ga je vlada v sedanjem času uredila, ne bodo prevarjeni samo Slovenci, ampak tudi Nemci, vlada se pa noče prav nič zmeniti, da bi ta avstrijski unikum, ki ga imenuje občevalni jezik, to — rekel bi — evropsko neumnost, vsaj v toliko popravila, da bi stalo na polah, namenjenih za ljudsko štetje, mesto občevalni jezik edino pravo materinski jezik. Kaj to pomeni v deželi, kakor je Koroška, kjer ima večina ne samo narodno, nego tudi vso politično moč in ki dela na to, da bi morali Slovenci izginiti s Koroškega, kjer se nam odreja vsa pravica do obstoja, kaj počenja ta stranka z nami Slovenci, ko je v njenih rokah in se v njenem duhu vodi vse štetje ljudstva, to si bo znal tolmačiti le tisti, ki dobro pozna koroške razmere. Vlada pa še danes ne misli na to, da bi popravila krivico s tem, da bi dala preurediti napis na polah v dotičnih rubrikah. Tega pa ona noče

preurediti iz ljubezni do manjšine, v prvi vrsti iz ljubezni do slovanske manjšine. Vlada si misli: Čimpreje bodo izginili Slovenci iz Koroškega, tem hitreje bo nemška država, kakor je že danes na nekkih zemljevidih narisano, na katerih je že cel češki narod izginil, prišla do Karavank in še dalje naprej. Jaz bodem danes ali mogoče v terek (veselost) v slovenščini ali pa v nemščini sporočil, kakšne tendence zastopa nemškonacionalna stranka. Naravno se bo to zgodilo javno pred očmi vlade. Vlada ne vidi v tem gotovo nikakega veleizdajstva, nego odkritosrčni avstrijski patriotizem. Ako pa Slovenec zahteva narodnih pravic, kakor sem jaz v prejšnjih letih to storil, ga kratkomalo vtaknejo v luknjo. (Pritrjevanje.)

Razmere, kakor se sedaj doigravajo na Ogrskem, te hrvaške razmere niso samo na Ogrskem mogoče, tudi na Avstrijskem so ogrske razmere. In vem tudi, ako se vpelje v Bosni in Hercegovini ustava in volilni red, bo to izpadlo sledeče: Volitev dobi ljudstvo in pravico pa Oger. (Prav dobro!) In ravno take razmere so pri nas na Koroškem. Pri nas imajo Slovenci volitev, Nemci pa pravico. (Tako je!)

Pri ljudskih štetjih se mora komisar ravnati po zadnjem decembru pretečenega leta. Na Koroškem, in najbrže tudi drugod, so pa ljudje, ki se v občevanju poslužujejo dveh in celo treh jezikov. Mi živimo ob laški meji in ni nič posebnega, da smo Slovenci poleg materinega jezika zmožni tudi nemškega in italijanskega. Kateri jezik naj tedaj vpiše pri ljudskem štetju komisar — to se je prigodilo kot takemu tudi meni — če ve o dotični osebi, da je 31. decembra pretečenega desetletja govorila kar tri jezike? In ker komisarji delujejo v duhu nemškonacionalne stranke, tedaj je njihovo naravno stremljenje, napraviti iz Slovencev kolikor mogoče veliko Nemcev. Komisar vpraša samo: Ali znate nemški? In pri vsakem pritrdilnem odgovoru izgine Slovenec in nastane Nемеc. (Pritrjevanje.) Moj predgovornik, gospod tovariš Seliger, ni ravno pel hvale Nemcem na Češkem. Pri nas na Koroškem so pa, gospoda moja, tudi taki kraji, kjer Nemci ne morejo računati na zdrav naraščaj. Ni

pa moja stvar imenovati te kraje, to spada bolj v deželni zbor.

Kljub vsem tem krivicam, ki se godijo pred očmi in sporazumno z vlado, kljub vsemu narodnemu zatiranju, kljub temu vladnemu švindelnu, se je vendar našelo na Koroškem 90.400 Slovencev — v resnici jih je pa 120.000. To je primeroma tretjina koroškega prebivalstva. In ta tretjina sedaj zahteva šole. Mi se hočemo omikati, mi hočemo kulturno napredovati, mi hočemo priti tudi tako daleč, kakor so danes Nemci. Nemci tudi niso samo z lastno močjo postali veliki, temveč bili so v prijetnem položaju, da so se kulturno dvignili v času, ko smo mi morali leto za letom odvrčati turško nevarnost. (Res je!)

Če bi bili Nemci res taki, kakor trdijo, da so, potem bi morali s slovanskimi manjšinami vse drugače postopati, kakor pa sedaj postopajo. Naj navedem ob tej priliki zopet citat nemškega učenjaka: „Če so drevesa polna sadežev, potem se veje prijetno uklonijo: če se dober mož dvigne do časti, se skloni, da pomaga tudi drugim.“

Da, nemški nacionalci na Koroškem nam res pomagajo, ali pomagajo nam enostavno umreti. Uporabljajo vsa sredstva, da bi le nas Slovence čisto zamorili. Pri vsem tem pa se štejejo nemški nacionalci za patentirane Nemce, za kulturno ljudstvo, prištevajo se celo onim, katere bi jaz ljubemu Bogu nikakor ne priporočal, da jih sprejme v nebesa, ker bi sicer nastala nevarnost, da bi ga z vsemi svetniki vred germanizirali. (Živahna veselost.)

Govoriti o kaki pravici Slovencev na Koroškem, bi bil zločin. V teku svojega govora bom dokazal to z dejstvi.

Šolska mizerija.

Po letnem poročilu c. kr. deželnega šolskega sveta za Koroško o stanju ljudskega šolstva na Koroškem za šolsko leto 1904—1905, na str. 5, je bilo v tem letu javnih šol: 114 enorazrednic, 138 dvorazrednic, 65 trirazrednic, 23 štirirazrednic, 28 petrazrednic, 5 šestrazrednic, skupaj tedaj 373 šol.

Od teh je z nemškim učnim jezikom 286, s slovenskim 3, reci in beri tri (Čujte, čujte!), nem-

Podlistek.

Bog ohrani!

K stoletnici avstrijskih junakov spisal Janez Stana.

(Dalje.)

V jutru 17. majnika poizkusi podkralj Evgen zopet srečo s parlamentarcem, ki mu naroči, da se to pot naj ne pogaja toliko s poveljnikom, temveč z moštvo, ki mu naj dokaže, da gre brez potrebe in brez koristi v smrt, v pogubo.

Stotnik Hensl res pusti francoskega odposlanca pred del svoje posadke ter mu sname obvezo z oči. Parlamentarec poizkusi svojo srečo in začne vojake prepričevati, da je ves njihov odpor nespameten. Dragocenega življenja naj nikar ne žrtvujejo za — nič. Naj se raje vdajo in rešijo.

Smrtna tišina je zavladala med posadko. Tedaj stopi iz vrste pred parlamentarca korporal Sekulič in reče: „Gospod parlamentarec! Vsi, kar nas je tu, moramo umreti, nobeden ne uide smrti. Ne poznamo lepšega, kakor umreti za cesarja in domovino. Ko se vrnete k svojim generalom, povejte jim, da smo tukaj sami zvesti podaniki. Da se tudi sami prepričate, poslušajte!“

Z lepim, polnodonečim glasom začne Sekulič peti: „Bog ohrani nam cesarja, nam Frančiška dobrega!“ Cela posadka je udarila v Sekuličovo pesem, in razlegal se je spev vojakov do francoskega voja. Parlamentarec si je dal zopet zavzeti oči in je odšel.

Podkralj je slišal petje, in ko mu je hotel parlamentarec sporočiti odgovor avstrijske posadke, je rekel: „Vašega sporočila ne potrebujem, sem že dobil odgovor!“

Francozje so naskočili trdnjavo z divizijami Grenier, Levhi in Fontanelli. Torej tri divizije proti 230 možem. Francozom se je posrečilo priti do palisad in jih podreti. Posadka se je morala umakniti v notranje prostore. Zdaj se je še le začel boj. Topovi so neprestano bljuvali in podirali vrsto za vrsto, puške so pokale, da je bilo zavito vse v smodnikov dim, da ne bi videl dvajset korakov daleč. Vmes je bilo slišati srce pretresujoče krike umirajočih in bojne klice naskakovalcev. Stotnik Kupka se je vrgel z delom svojega moštva na sovražnika, ki je že prodiral v notranje prostore. Na njegovi strani se je boril junaški Sekulič, ki je odbil marsikateri udarec, namerjen na stotnika Kupko. Kupki se je posrečilo, potisniti sovražnika nazaj. Sovražnik je dobil pomoč in se je s podvojeno silo vrgel na trdnjavo. 200 Slovencev in Hrvatov je branilo postojanko proti desetkratni premoči. To že ni bil več boj, ampak junaška borba s smrtjo. Junaški poveljnik Hensl se je zgrudil, zadet od sovražne krogle v čelo, in z njim je izgubila izredčena posadka svojega pogumnega in previdnega poveljnika.

Od cele posadke so ostali pri življenju le topničarski častnik Rauch, 11 pešcev in en pek. Stotnik Kupka je ležal na tleh, zaboden v prsi sedemkrat, ob njegovi strani pa Sekulič, ki je bil trikrat preboden. Na povelje podkralja Evgena sta bila ta dva vojaka, ki sta se borila

kot leva, prenešana v Stralendorfov vrt, kjer je stotnik Kupka v kljub zdravniški pomoči kmalu umrl.

Trg Naborjet je gorel, in v istem času, ko so se Francozi polastili trdnjave, je padla ura v gorečem zvoniku na tla; bilo je ob enajstih predpoldnem.

Uro pozneje je stala pred podkraljem preprosta deklica z objokanimi očmi in ga je prosila za dovoljenje, da bi smela govoriti s hudo ranjenim Jurijem Sekuličem. Bila je Rozika.

Podkralj ji je dovolil, in Rozika je hitela v Stralendorfov vrt, kjer je našla svojega Jurija v krvi; vsa obupana se je vrgla čez ranjenega korporala in stokala: „Jurij, Jurij, ne umri, ne umri!“

Smehljaje je prijel vojak roko svoje neveste in kakor v tolažbo zapel z jedva slišnim, pojemočim glasom: „Bog ohrani nam cesarja, nam Frančiška dobrega! — Rozika, z Bogom! Ne pozabi me, Rozika! Bog ohrani...“

Junak je izdihnil dušo. Kot mogočen posekan hrast, brez moči, brez življenja, strt, bledih lic je obležal.

Njegovo čelo, lase, obledela usta so močile solze osamljene neveste, njeno ihtenje je poslušalo drevje na vrtu, ki je je zibal lahen vetrič.

Priporočujemo našim družinam
Kolinsko cikorijo.

ško-slovenskih je 84. (Poslanec Gostinčar: Kako je pa v teh? Saj so te tudi čisto nemške!) Tudi to vam moram razložiti. Takozvane utrakvistične šole so tiste, ki imajo nemški in slovenski učni jezik. Te šole so določene za slovenski del koroške dežele. Kakšne so pa v resnici te šole?

Splošno je priznana nujna potreba, da se morajo v vsaki šoli rabiti knjige. Na Koroškem pa v utrakvističnih šolah tega ni. Govoril bi nerensico, če bi trdil, da imamo na utrakvističnih šolah na Koroškem, v tej obljubljeni deželi, v resnici kako knjigo, ki bi bila pisana v našem materinem jeziku. (Čujte!) Na utrakvističnih šolah v resnici nimamo nobene slovenske čitanke za splošni poduk. (Čujte, čujte!) Edino, kar imamo na teh šolah, je katekizem, ki je spisan v slovenskem jeziku in katerega se poslužuje pri podučevanju naša duhovščina. (Poslanec Gostinčar: Vendar pa otroci tega ne znajo brati!) Otroci so pa vsled tega krivičnega zistema tako zaostali, da tudi slovenskega katekizma ne znajo več brati; skoro vsak katehet mora, preden sploh more pričeti s podučevanjem verouka, otroke priučiti latinici, skratka, učiti jih mora brati. (Tako jel) Če pa mislite, gospoda moja, da slovenski otroci potem obvladajo nemški jezik, se jako motite.

Koroški Slovenci so prav iz tega vzroka v duševnem razvoju in omiki zaostali za drugimi narodnostmi, ker je ravno sistem na utrakvističnih šolah tak, da ga ni slabšega na svetu. Mi nimamo na utrakvističnih šolah slovenskega berila za skupen pouk. Imamo abecednik, kateri ima na 46 straneh slovenske besede: miza — Tisch, riba — Fisch itd. in se ne povzdigne nad najenostavnejše stavke. Iz takih knjig naj se slovenska deca uči in poučuje v materinščini! (Dalje prih.)

Pomožna akcija.

Težko je ljudstvo po nepopisnem pomanjkanju krme pričakovalo poletja in pridelkov novega leta. Žalibog tudi letošnje leto nikakor ni povoljno. Lanska zima je strn izsušila, vroča pomlad, pomanjkanje deža in neprestani mrzli veter so nadalje branili rasti. Tako je prišlo, da se sena letos niti pol ni toliko nakosilo, kakor lani. Zelene krme redno primanjkuje, na tratah, kjer se je sicer kosila krma za krave, ni kaj dobiti, in marsikdo mora že zdaj krmiti suho. Poprej že je bilo le malo krme, in to malce se mora že zdaj načeti, kaj pa bo potem po zimi?

Pomanjkanje deža sicer letos ni povsod enako. Pod planinami je bilo deža dosti, morebiti v nekaterih krajih preveč, v solnčnih rutah na severni strani Celovške in Podjunske doline pa je bila suša do zadnjih dni. Oves je večinoma v rasti popolnoma zaostal, pšenice niti za dom ne bo, jara rž je dobra, a le malo je sejane. Zimska rž je bila zelo lepo videti; zdaj, ko se žanje, pa vidi kmet, da je pol manj snopja, kakor bi ga moralo biti. Vsled suše ostala je slama zelo tanka, in ker se je v jeseni tako slabo obrastla, ni dobila stranskih mladik in je zelo redka. Kmetje pravijo: druga leta bilo je vsaj trave vmes, da smo mogli slamo potem rabiti za krmo, lanska suša pa je celo plevel in ljuliko posušila, da je letos ni.

Posledice neugodnih razmer se že bridko čutijo. Že od lani imajo posestniki prazne hleve, vsakdo je prodal, kolikor mogoče in že morajo letos siliti živino strani. V sredo 6. t. m. je prišal na pr. kmet par rejenih volov na velikovski trg. Vprašal ga je kupec po ceni. 840 kron; kupec je ponudil 640 K in kmet jih je kar dal, ker se je bal, da bi moral gnati domov; in cena zopet le pada. Tako se prodaja v izgubo. Kje hoče revež zaslužiti v takih letih tistih 200 K, ki jih je pri ti kupčiji izgubil? Omenjeno sredo je bilo v Velikovcu čez 300 konj na prodaj! Sicer jih je toliko le ob velikih sejnih! V takih slučajih moramo spoznati, kako bi bilo treba, da kako kmečko društvo posreduje tudi pri prodaji živine in konj!

Po izkušnjah lanskega prežalostnega leta moramo spoznati, da je treba lepo boljših priprav za zimo in pomlad. Te priprave pa se morajo vršiti po posestnikih samih. Župani so nevoljni, načelniki kmetijskih podružnic razmer ne poznajo dosti, društva je komaj par in tako se potem zgodi pri najboljši volji, da marsikatera podpora ne pride tistemu v roke, ki je podpore vreden in potreben. Lansko leto so prišle podpore tudi prepozno in je bila krma deloma vsa pokvarjena.

Zato je treba letos v jeseni takoj dognati, kdo potrebuje, kaj in koliko se potrebuje in kolikor mogoče se mora vse pravočasno nakupiti.

Da se pa vse to dožene in spiše, potrebujemo pomožnih odborov na raznih krajih! Ti odbori si morajo voliti svoje funkcionarje in

potem stopiti v dotiko s c. kr. oblastvi (okrajnimi glavarstvi) in s pomožnim odborom v Celovcu.

S tem namenom se bo vršilo v kratkem na dotičnih krajih nekaj shodov, kjer se bodo sestavili ti pomožni odbori. Naj se ljudstvo teh shodov obilno udeleži.

V. Podgorc.

C. kr. oblast in nemčurji roka v roki.

Nihče se ne spominja več društvene stavbe na Brnci v bližini Beljaka, akoravno se je večkrat prosilo po listih prispevkov za to stavbo. S tem je dokazano, da nihče od Slovencev ne polaga posebne važnosti na ta „Dom“, pač pa — nemškutarji in c. kr. okrajno glavarstvo v Beljaku. In to je menda dobro znamenje. Pridni in narodni brnški tamburaši so s korajžo, skoraj brez vsake gmotne podpore začeli zidati po lastni trdni volji in marljivosti društven dom in je bila stavba dovoljena od občinskega urada. Ali nemčurji, na čelu jim znani „Hojž“, katerega so postavili za nekakega odbijača narodno-slovenske nevarnosti, so zasledili v tem domu grozno nevarnost za Brnco. Zaostali pri tej gonji proti Slovincem seveda ne sme slavni Pirker, in Bog ne daj, da bi manjkal p. d. Šuštar, pristen German iz Kantske doline, ki tako salamensko lomi nemški jezik, da so se mu že zobje pokvarili. Hojž si hoče pri tej gonji gotovo zaslužiti nemško lavo-riko. (Boljši seveda bi bilo 1 liter žganja.)

Nemčurji so se pritožili na okrajno glavarstvo v Beljaku in isto je res — ustavilo stavbo. Ko ni videlo vzroka, je po 2½ dnevih delo zopet dovolilo. Zdaj so začeli klicati na pomoč vse nemške bogove, in Hojž se je podal na okrajno glavarstvo, in čujte — okrajno glavarstvo je zidanje res ustavilo. Brnčani si belijo glave za kaj? Hojž in nemčurji se bodo veselili, da se je posrečilo delati s pomočjo c. kr. okrajnega glavarstva v Beljaku narodnim sovaščanom zgago. Vendar pa upamo, da se bomo nazadnje smejali mi.

Najlepše pa je to, da je Hojž med drugim navedel v protestu, da se bode kalil nočni mir in on ne bo mogel spati. Brnčani pa vemo, da ima ravno on najmanj povoda govoriti o kalitvi nočnega miru.

Izrazil je v protestu tudi bojazen, da se bodo zaradi tamburaškega doma privabili tuji elementi in kvarili lepo vzajemnost sovaščanov. Seveda lepa vzajemnost, ker mi narodni Brnčani povsod odnehamo, in se kot pametni ljudje umaknemo vsakemu izzivanju, ker bi se drugače tudi brez tujih elementov morali z nemčurji večkrat pretepati.

Veselil se je protesta menda tudi komisar Lederer in morda tudi sam okrajni glavar, drugače si prepovedi stavbe ne moremo tolmačiti.

In težke čase še pričakujemo Brnčani. Naš Pirker nas bo že še sukal; tako se je govorilo. In na noben način (absolut nicht) se ne sme zidati. Okr. glavarstvo jim je ustreglo in sam komisar Lederer je menda rekel: ja, stavba se more eventuelno popolnoma ustaviti, najmanj pa se lahko zavleče za eno leto! In res, stavba je ustavljena in moral je romati priziv tamburašev na c. kr. deželno vlado. Gledamo sicer mirno v bodočnost, ker se tudi kake take krivice od strani c. kr. deželne vlade ne bojimo. Naj pride, kar hoče, mi vemo, da bomo zidali v kljub Ledererju, okrajnemu glavarju in če ni drugače, tudi v kljub deželni vladi, če bi naš protest rešila neugodno.

Slovenci iz vseh pokrajin, pošiljajte nam v protest nemčurske oholosti prav mnogo darov, da bo stavba tem veličastnejša.

Brnčan.

Družba sv. Mohorja.

Družba sv. Mohorja šteje zdaj

	dosmrtnih,	letnih,	vkup	
v goriški nadškofiji	152	10243	10395	udov,
„ krški škofiji	184	6351	6535	„
„ lavantinski škofiji	455	25441	25896	„
„ ljubljanski škofiji	763	32366	33129	„
„ tržaško-koprski škofiji	75	4639	4714	„
„ poreški in krški škofiji	12	186	198	„
„ senjski in dalmatinski škofiji	11	216	227	„
„ zagrebški nadškofiji	23	455	479	„
„ djakovski škofiji	1	67	68	„
„ bosniških škofijah	8	163	171	„
„ somboteljski in drugih ogrskih škofijah	2	219	221	„
„ sekovski škofiji	41	399	440	„
„ videmski nadškofiji	11	229	240	„
„ raznih krajih Avstrije in Evrope	20	349	369	„
„ Ameriki	21	2109	2130	„
„ Afriki in Aziji	8	223	231	„
vkup	1787	83656	85443	udov.

Za nekaj se bodo te številke še spremenile po posameznih oglasilih.

Po navedenem številu so se še pomnožili dosmrtniki za 47, letniki za 1007, vkup za 1054 udov. Ker se nadejamo še nekaterih članov, posebno

takih, ki se oglašajo šele, ko vidijo nove knjige v rokah sosedov, bo znašal celi prirastek nad 1200 udov.

Pomnožili so se pa člani goriške nadškofije najbolj, namreč za 554, za njimi tržaško-koprski za 260, potem lavantinski za 246, člani krške škofije za 185, Amerikanci za 63, škofiji Poreč in Krk za 30, razni kraji za 21 sekovska škofija jih je oglasila za 21, Djakovo in Bosna po 1 več. — V „črno knjigo“ pa bi vpisali vse druge škofije, ako bi ne vedeli, da je tudi tam uspeh še vedno lep, ako upoštevamo gospodarsko bedo; izgubila je ljubljanska škofija 231, somboteljska 56, videmska 18, senjska in dalmatinska 12, zagrebška 8 in Afrika 6 članov.

Koroške novice.

Sub auspiciis bo promoviral na Dunaju dne 23. t. m. č. g. Ludovik Reinprecht, katehet na meščanski šoli v Špitalu. Čestitamo!

C. kr. sodnik dr. Alojzij Ehrlich je predstavljen iz Črnomlja v Dobrolovca.

Otvoritve turske železnice se je udeležil tudi naš deželni poslanec g. Ellersdorfer.

Iz katoliške cerkve je izstopil c. kr. profesor telovadbe v pok. Jožef Lakomy, rojen 15. decembra 1851 v Olšovi na Češkem. Mož je češkega rodu, toda hud nemški nacionalce!

Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju je izročil g. državni poslanec dr. Ign. Žitnik po g. dr. Valent. Rožič od svojčas med državnimi poslanci nabranega ali temu za stradajoče visokošolce poslanega denarja društvu določeni del v znesku K 1079.51.

Darovi za „Slovensko šolsko društvo“ v Celovcu. Čč. gg. Franjo Šenk in Wastel 10 K.

V Ambrusu na Kranjskem so dobili kmetje, ki so udje izobraževalnega društva, po posredovanju državnega poslanca Jakliča več meter-skih stotov umetnih gnojil za poskušnjo.

C. kr. kmetijska družba kranjska je napravila dne 5. julija v Ljubljani občni zbor. Liberalni petelini-neposestniki so, ko so videli, da ostanejo v manjšini ter ne pridejo na krmilo, pa začeli razgrajati tako, da je moral vladni zastopnik shod razpustiti. Ali je to pomoč revnemu kmetu?

Premodro vprašanje pri maturi. Profesor Angerer je stavil pri zrelostnem izpitu vprašanje: „Kakšne dolžnosti ima državni pravdnik in kakšne finančna prokuratura?“ Naravno, da noben dijak ni mogel na to vprašanje odgovoriti, zato je je izpraševalna komisija izločila. Pričakujemo od vsestransko učenega gospoda profesorja Angererja, da bo drugič stavil sledeče vprašanje: „Katere dolžnosti ima c. kr. profesor in katere vsenemški poslanec?“

Bakljada v Celovcu. Novoimenovanemu celovškemu županu dr. Metnicu so napravili celovški „vereini“ bakljado. Stara mestna godba je igrala, pred Metnicovim stanovanjem so pa peli. Metnic se je prikazal in „ves ginjen“ zahvalil. Od Metnicovega stanovanja so se podali h g. Neunerju, odstopivšemu županu, ter so mu zapeli pesem „Das treue deutsche Herz“. Nato so šli zalivat k „Sandwirtu“. Slovenska društva niso dobila povabila. Sodimo, da bo torej Metnic župan samo za Nemce.

Zrelostni izpit v Celovcu. Na celovski gimnaziji je delalo od 6. do 9. t. m. zrelostni izpit 32 javnih učencev, 14 maturantov je prestalo izpit z odliko, 14 z vsemi glasovi, 4 z večino glasov profesorskega kolegija. Eksternistinja gđ. Olga Janovitz, po veri židinja, iz Dunaja, je maturirala z odliko. Predsedoval je g. vladni svetnik ravnatelj Zeehe.

Nemški nacionalci romajo na Kranjsko. V soboto, 10. t. m., so romali na Jesenice iz Koroškega ljudje, ki najbolj vpijejo, če nas obišče v slovenskem Rožu kak Slovenec iz Kranjskega. Invasio, Einbruch in podobnih izrazov kar mrgoli v „Freie Stimmen“ ob takih prilikah. Sedaj pa grede isti ljudje na slovenska tla na Kranjsko, da izzivajo tamošnje Slovence. Priredili so na Jesenicah „Südmarkfest“. „Slavnostni govor“ je imel urednik „Freie Stimmen“ Kristijan Lackner iz Celovca, „telovadili“ so beljaški turnarji, „peli“ so člani pevskega društva „Eintracht“ iz Celovca, notar Tschebull iz Beljaka je imel pa humorističen govor. Torej sami koroški nacionalci. Kranjski rojaki, ne bote protestirali proti resničnemu „Einbruchu“, proti istiniti „invaziji“ naših nacionalcev, ki na vso sapo kričijo, če pogledate vi le skozi luknjo v Karavankah v slovenski Rož, torej k svojim bratom?

Občni zbor podružnice sv. Cirila in Metoda v Celovcu se je vršil v sredo zvečer, dne 14. t. m. G. sklicatelj in podpredsednik podružnice dr. Brejc pozdravi navzoče, se spominja naših šolskih teženj, rajnega blagajnika, g. Vekoslava Legata, in pozdravi novo za Koroško ustanovljeno šolsko dru-

štvo. — Poročilo tajnika in blagajnika poda gosp. Erat. G. Bernot kritizira nedelavnost starega odbora in podružnice sploh in poudarja, da pobiranje prispevkov ni zgolj namen podružnic. Dr. Brejc izjavlja, da so kritična izvajanja g. Bernota popolnoma resnična, da pa se odbor ne čuti prav nič prizadetega. Tudi po deželi so podružnice začele spati; pred 20 leti so jih ustanovili koroški rodoljubi, a po 20 letih je naše šolstvo za 100 odstotkov na slabšem nego prej. Družbina delavnost za naše šolstvo je bila premala. G. dr. Müller izjavlja v imenu glavnega vodstva, da je namen družbe ljudi zbirati in da so koroške podružnice in družba storile svojo narodno dolžnost, in kritizira odbor celovške podružnice zadnji dve leti. Dr. Brejc odgovarja dr. Müllerju in dokaže, da je obstalo družbino delo na Koroškem edino v skrbi za šolo v Št. Rupertu in še za to daje družba iz svojega le kakih 3000 kron na leto, dočim znašajo njeni dohodki okrog 80.000 K na leto. Koroška je najbolj ogrožena dežela, zato je družbino delo za njo mnogo premajhno. Nedelavnost podružnic na Koroškem so povzročile volitve na glavni skupščini v Bohinju l. 1907, kjer se je koroške zastopnike in naše somišljenike porinilo na stran: s tem je družba izgubila naše zaupanje. Gosp. Bernot izjavi, da obžaluje strog ton razprave in če osrednje vodstvo nima našega zaupanja, dokažimo, da delamo brez njih. G. Smodej izjavi, da je dobil vtis, kakor da bi bil g. dr. Müller namenoma hotel izzvati ta ton in je med vrstami namigaval na dr. Brejca. Pridruži se g. Bernotu, če pravi, da delajmo za šolstvo brez osrednjega vodstva, če nimamo zaupanja do njega. Nato izjavi g. dr. Müller, da ni imel namena napadati in hvali družbino delo za Koroško, priznava pa, da je družba premalo storila za Koroško.

G. dr. Brejc izjavi in dokaže, da družba sv. Cirila in Metoda tudi ne more odpomoči našim slabim šolskim razmeram, ker jih sploh ne pozna; tudi nanovo nastavljeni potovalni učitelj ne bo mogel na tem kaj zboljšati, ker naše razmere more poznati le tisti, ki živi in trpi z nami, ne pa tisti, ki pogleda tu pa tam čez Karavanke. Kot dokaz navaja g. dr. Brejc dejstvo, da govori in se poteguje družba za manjšinske šole na Koroškem; naša prva naloga je priboriti slovenske šole tam, kjer smo v večini, v čisto trdoslovenskih občinah. Če jih bomo priborili tam, bomo mogli govoriti še le o manjšinskih šolah. Nato dobi stari odbor absolutorij z 21 proti 7 glasovom. Proti so glasovali dr. Müller z dvema svojima pisarniškim uradnikoma, dva bančna uradnika in g. Bernot s soprogo. K točki o eventualnih predlogih se oglasi k besedi g. Smodej in poudarja, da rešitev našega perečega šolskega vprašanja ne leži v načinu delovanja družbe sv. Cirila in Metoda. Če bi ista postavila tudi v vsaki dolinici kako narodno šolo, bi ostalo naše šolstvo še v kljub temu pri starem. Zistem je treba predugačiti in to nalogo je prevzelo „Slovensko šolsko društvo v Celovcu“. Delovanje tega društva je od nas eminentne in največje važnosti in naša dolžnost je, to društvo podpirati.

V Celovcu, v središču koroških Slovencev, je najprej potrebna podružnica šolskega društva, in ker je celovška Ciril in Metoda podružnica spala spanje pravičnega, — podružnica šolskega društva pa ni samo potrebna, ampak obeta tudi cveteti, zato predlaga, da se podružnica sv. Cirila in Metoda razdruži in na njeno mesto ustanovi podružnica šolskega društva. Dr. Müller postane hud. Dr. Brejc pojasni pogajanja šolskega društva z družbo v Ljubljani. Sam družbin prvomestnik g. Zupan je svetoval Korošcem ustanoviti posebno šolsko družbo za Koroško, in to smo tudi storili. Hoteli smo narediti z družbo nekak modus vivendi, pa družba je po devetmesečnih pogajanjih izjavila, da v to ni kompetenten odbor, ampak glavna skupščina. Če bi nam bili gospodje to pred devetimi meseci povedali, bi jim bili tudi mi lahko takoj odgovorili, koliko zaupanja imamo do glavnih skupščin, odkar so študentje pri glavni skupščini v Bohinju potisnili Korošce in naše somišljenike po drugih deželah v stran. Zato je za svojo osebo tudi za podružnico šolskega društva. Če pa hočejo poleg njih delovati tudi podružnice sv. Cirila in Metoda, je prav. G. dr. Müller nato izjavi, da dr. Brejca in predlagatelja ne bo drugače prepričal, če jima tudi tri dni govori. G. dr. Brejc pribije, da zastopnik glavnega vodstva ni mogel ovreči njegovih izvajanj. Pri glasovanju je nato dobil predlog g. Smodeja dvetretjinsko večino; za je glasovalo 22 članov, proti 13. Nato zaključil predsednik občni zbor. Gosp. dr. Müller izjavi nato še, da je bil na vse to pripravljen. (Medklic g. Smodeja: Torej je bil moj sum opravičen, čeravno ste g. doktor prej to zanikovali.) Svoje somišljenike pozove, da odidejo in ustanovijo novo podružnico sv. Cirila in Metoda. Mi kličemo samo: Živila prva podružnica šolskega društva! Naj ji sledijo druge po deželi!

Železna Kapla. (Ciril in Metodov shod) je priredilo naše slovensko katol. izobraževalno društvo na predvečer praznika sv. Cirila in Metoda dne 4. t. m. visoko zgoraj na naših gorah pred cerkvijo sv. Lenarta. Kraj zborovanja je bil z veličastno v vetru plapolajočimi slovenskimi trobojnicami okrašen. Zborujočega ljudstva je bilo okoli 200. Shod je otvoril naš tajnik Vinc. Pečnik in je tudi v navdušenih besedah nagovoril zbrano množico. Glavni govor pa je imel velezaslužni govornik-mladenec Grilj iz Vovber pri Velikovu, ki je v kljub veliki oddaljenosti zborovališča rad sprejel naše vabilo na shod. Govoril je o važnejših dogodkih zadnjega časa in v primernih besedah izpodbujal zborovalce k narodnemu delovanju. Hvala mu. Na shodu so se pokazali tudi spet naši pevci pod izbornim vodstvom g. organista Haderlapa, ki so v obče veselje zapeli nekaj milih slovenskih pesmi.

Železna Kapla. Udi in udi naše slovensko-katoliškega izobraževalnega društva se s tem opozarjajo, naj pridno prebirajo naše liste kakor „Mir“, „Slovenec“, „Mladost“, „Bogoljub“, „Naš Dom“ itd. ki se vsi dobijo v več izvodih v društveni pisarni v pd. Boštevski hiši. Vsako nedeljo po sv. maši si vsak ud lahko izposodi — seveda zastoj — omenjene liste in jih prihodnjo nedeljo prinese zopet nazaj, da jih dobijo drugi. Na razpolago je vsakemu tudi knjižnica.

Železna Kapla. (Kresovi.) Kakor v drugih krajih slovenskega Korotana, tako je tudi na naših gorah gorelo na predvečer godu sv. Cirila in Metoda mnogo mogočnih kresov. Od vrha Ojstrice smo jih našli okoli 100.

Tolsti vrh nad Grebinjem. (Kresovanje.) Pri nas smo žgali tri kresove in streljali. Od nas smo našli po Podjuni blizu 60 kresov. Izvrstno se je izkazala pliberška okolica.

Sele. (Vrta dekleta) imamo Seljani. V nedeljo, dne 4. t. m., smo obhajali pri nas cerkveno godovanje. O takih priložnostih pri nas mladina rada zasuče pete. Dve dekleti ste pustili godbo in ples ter sta šle domov, kjer ste napravili na griču imeniten kres. Ko bi bila vsa naša dekleta zavzeta bolj za narodno prebujo nego za ples!

Kotmaravas. (Kresovi.) Po vseh vrhovih Karavank smo videli 4. t. m. zvečer kresove. V naši občini smo jih žgali kar 8. V Št. Gandolfu in na Plešivcu so imeli slovenske zastave in so streljali s topiči. Živeli narodni možje in mladeniči!

Podljubelj. (Nov odpadnik.) Tukaj je odpadel od vere Janez Beligoi. Največjo zaslugo za to ima vpkokojeni davkar Schaffler iz Borovelj. V zadnjem času so odstopili: Avgost Borovnik, p. d. Matizl, Ferd. Ibovnik in njegov 83letni tast Beligoi.

Medgorje. (Poroka.) Dne 5. t. m. ob 11. uri sta bila tukaj poročena Matija Pistotnik, pd. Rutarjev, sedaj Rutar na Rutah in Jerica Hubner, pd. Hanzlnova v Zablatih, oba poštenega rodu in lepega vedenja, oba veselje vseh poštenih ljudi. Čestitamo!

Št. Tomaž. (Prodal) je svoje posestvo I. Haberc, pd. Frisacher v Gundrški vasi za 6000 K. Novi posestnik je menda iz Žihpolj doma.

Železna Kapla. (Napad.) Neznani zločinec je napadel 6. t. m. v Lepenskem grabnu Matevža Hočevar in mu je zadal 10 centimetrov globoko rano na roki. Zločinca še niso dobili.

Št. Peter pri Velikovu. (Nov nadučitelj.) G. Nagele nas hoče po vsej sili osrečiti z nemškutarijo. Kakor se sliši, je pismeno pozval učitelja Fleisa iz Kazaz, znanega nemškonalnega agitatorja, naj prosi za nadučiteljsko mesto pri nas, katero gotovo dobi. Sam menda ni nameraval prositi. G. nadučitelj Velikonja, ki nas zapušča, sicer tudi ni bil našega mišljenja, pa bil je zgleđen učitelj, ki se je zelo trudil z našimi otroki. Vemo, da je težko poslati nam njemu enakega naslednika, pa želeli bi si vendar bolj učitelja, nego nemško-nacionalnega priganjača. G. Nagele naj si nikar ne domišljuje, da pišemo to iz strahu pred novim nadučiteljem. Tako, kakor je pogorel pri nas s svojimi shodi, kakor je pogorel z „Bauernvereinom“, katerega je hotel po Šumiju vpejljati, tako se bo tudi pošteno uračunil z nadučiteljem Fleisom. Gosp. Fleisa, o katerem bi znali dolgo pesmico zapeti, pa opozorimo, da naj se zahvali svojemu varihu Nageletu, če mu bodo tla pri nas začela kmalu prihajati prevročja. Ljudstvu bo že pred njegovim prihodom znano, komu je prisiljeno v vzgojo izročati svoje otroke.

Št. Miklavž pri Rudi. (Zborovanje.) Vesel dan smo imeli tukaj v nedeljo, dne 4. julija t. l. „Izobraževalno kmetsko društvo“ je napravilo mesečno zborovanje v gostilni „pri Buhavru“. Udeležba je bila tako velika, da bi v prostornih gostilniških dvoranah ne imeli vsi prostora. Hvala odboru, da je zborovanje napravil na prostem. Točno ob pol četrti uri otvori predsednik zboro-

vanje in odda besedo domačemu č. g. župniku, ki nam poljudno razloži domoljubje in zakaj moramo svoj materni jezik ceniti in ga spoštovati. Drugi govornik, č. g. župnik Fr. Rozman iz Št. Petra, je svaril ljudstvo pred slabim berilom. Dokazal je tudi zglede iz našega kraja, kako se „Štajerc“ laže. Posebno pa je priporočal, da kdor že bere nasprotno liste, naj še tudi pogleda v krščanske, slovenske časnike in potem trezno premisli, kje je resnica. Pregovor pravi: „Da se resnica prav spozna, treba je čuti dva zvona.“ Vrli igralci iz Št. Petra so nam prav mojstrsko uprizorili igro: „Ne vdajmo se!“ Po igri je imel g. organist iz Žvabeka šaljivo pridigo A-B-C, kar je povzročilo obilno smeha. Pri prosti zabavi je društveni pevski zbor pod vodstvom župnika Rozmana izborna prepeval lepe narodne pesmi. Na večer so fantje odkolesarili, da zanetijo kresove v čast našima blagovestnikoma sv. Cirilu in Metodu. Kresov je bilo v naši okolici toliko, kakor še nikdar poprej. Delavno društvo pa prosimo, da nas kmalu zopet obišče ter napravi kaj sličnega, poučnega in zabavnega.

Št. Lipš. (Razno.) Tudi pri nas se je marsikaj zgodilo. Prvo je pač vreme. V petek pred kvaterno nedeljo smo šli, že v sili, k svetemu Šimonu deža prosit. Odtlej nam je večkrat za silo namočil, ko je v okolici bila še velika suša; ob žetvi in setvi pa moči že preveč, skoro vsak dan. 7. junija popoldne je strela tresčila v Bojevesi v zvonik — strelovoda ni — in streho raztrgala, na dveh krajih prebila zid in razcepila suhe lesene duri na koru, toda vžgala ni. Zavarovalnica „Adriatica“ je dovolila 80 K za škodo. Radi bi pokrili zvonik s pločevino, pa denarja ni. 400—600 K hočejo vaščani zložiti, da bi se lepa kapelica povzdignila v podružnico. (Take-le „novice“ bi raje prejeli za cel mesec prej! Ur.) Kresili smo na več krajih in streljali. 20. junija je imelo izobraževalno društvo shod pri Habnarju. Dobrolski g. kaplan Mörtl je krepko govoril, mladeniči pa spretno igrali „Za letovišče“. Navzoči gostje iz Štajerskega, sami dobri igralci, so zelo pohvalili naše igralce. Igralke niso mogle nastopiti, ker je ena zbolela. 10. julija je jetika končala življenje gosp. Henriku Legatu, ravno na njegov 29. rojstni dan. Takoj v začetku svoje resne bolezni se je tu pri materi resno pripravil za smrt s sv. zakramenti. Dobili smo tudi novo cerkveno zastavo s podobo Brezmadežne in svete Rozalije, ki so jo napravile za okroglo 300 K zelo skrbne šolske sestre v Mariboru.

Spodnji Dravberg. (Stopinjo naprej.) Veliki Nemeč s ponesrečenim nemškim imenom — Voglar — učitelj v pokoju, kateri pa zna, kadar hoče, tudi slovenski, je avanziral do sodniškega cenitelja. Ali se je sam ponujal za ta posel, ni znano. Kot slovenski tolmač — sicer hajl njegovo vsenemštvo, — ima Voglar vsaj zmožnosti, saj je rojen Slovenec. Ali Voglar kot — cenitelj, kdo se ne smeje? Voglar še ni nikdar imel kmetije, živine, gozda; in ta naj bi vse to cenil? Mero-dajno oblast v Celovcu pozivljamo, da c. kr. sodišče v Št. Pavlu opozori, naj se nastavlja sposobnejši cenitelji, ker bi se sicer lahko zgodilo, da bi vsled nesposobnosti takšnih ceniteljev stranke trpele škodo.

Sinčaves. Z dne 4. mal. srpana se je, enako prejšnjim letom, vpejljal čez poletje na krajevni železnici Sinčaves—Železna Kapla ob nedeljah in praznikih nov večerni vlak. Iz Kaple odvozi ob 9. uri 50 min. zvečer ter ima v Sinčavasi zvezo k vlaku južne železnice, kateri od tukaj odvozi ob 10. uri 52. min. ponoči v Celovec.

Kotmaravas. (Šolska cvetka.) K nam v Kotmaravas je namesto g. Hariha, ki je postal nadučitelj v Lipi nad Vrbo, od nekod privandral, kot podučitelj ali kali, neki Huss, ki je dne 13. t. m. v šoli učencem, ki so med seboj govorili slovensko, rekel dobesedno: „Ich dulde es nicht, daß Ihr slowenisch redet; wenn ich noch einen höre, wird es ihm schlecht gehen!“ — Vprašamo Vas, g. učitelj Huss, s katero pravico morete Vi otrokom prepovedati med seboj govoriti slovenski? Nemara upate Vi prvi dobiti od nemškega Schulferrajna ali od Südmarke na poziv Petra Rosseggerja nabrane tisočake za raznarodovanje Slovanov v Avstriji? Ne mislite, da smete tukaj pod zaščito nemškega krajnega šolskega sveta in velikonemškega občinskega odbora početi vse, kar bi se Vam zljubilo. Imeli bomo vedno prav pazno oko. K...

Otmanje. (Oslovski kašelj) se je pri nas pojavil. Radi tega se je v pondeljek dne 12. t. m. začasno do nadaljnjega ukrepa zaključila naša šola.

Želinje nad Velikovcem. (Kres in Kulnig.) Visoko na štriholski gori je napravilo naše društvo na predvečer sv. Cirila in Metoda lep kres. Kakor je žarel kres v svojem plamenu, tako pa so tudi nam gorela srca ob narodnih popevkih v rodoljubni ljubezni do svete vere in zemlje

slovenske. Čvrsti strelci iz možnarjev so oznanjali daleč okoli, da je tukaj doma Slovenec. Drugo jutro je opravil gosp. šmarješki provizor sv. mašo na čast sv. Cirila in Metoda za člane izobraževalnega društva. Smejali smo se, ko smo slišali rentaciti nadučitelja Kulniga nad to našo predrznostjo, češ da se po nepotrebnem izdaja denar (koliko, uhl!), da se tega ne sme trpeti in še nekaj hujšega... Gospod nadučitelj, le pomirite se in pametno pomislite: Kdor noče videti Slovencev, naj gre med Nemce ali kamor hoče. Če ste pa nekdanj v mladih letih v svojem navdušenju za nemško stvar mislili, da boste ves ta okraj pomemili, lahko zdaj po preteku skoro 30 let sprevidite, da ste se strašno zmotili. Škoda truda, če pri takem delu ni blagoslova.

Djekše. (Obdarovanje živine.) Kdor je hodil po naših gorah in okoli naših kmetov, bo mogel reči, da imamo izvrstno živinorejo. Ker je pa obdarovanje živine za našo občino tudi le v Velikovcu in naši kmetje svoje lepe plemenske živine radi predolgega in težavnega pota ne morejo tja goniti, bi bilo jako umestno in koristno, ako bi se obdarovanje napravilo pri nas na Djekšah in bi se s tem pripomoglo našim kmetom do daril in do povzdige umne živinoreje. Upamo, da merodajni možje kaj ukrenejo o tem.

Vovbre. Z dnem 9. julija t. l. smo dobili tukaj brzojavni urad, drugo leto dobimo baje vodovod, kateri bo stal 37.000 kron.

Zihpolje. (Shod.) V nedeljo popoldne so dekleta Marijine družbe iz Celovca imele tukaj mesečni shod. Ob 4. uri je bil nagovor, s katerim je v. g. duhovni voditelj navduševal vrle Marijine hčere k bogoljubnemu življenju. Ob sklepu božje službe je na koru zapel vetrinjski mešani zbor lavretanske litanijske v slovenskem jeziku, kar je vzornim slovenskim dekletom še posebno ugajalo. Na župnijskem vrtu so bile družbenice skupno pogoščene in so se tam spodobno kratkočasile; pred župniščem pa se je oglašil vetrinjski slovenski kvartet, katerega sem želel spoznati. Čital sem namreč že parkrat v „Miru“ laskavo priznanje o tem zboru, a na lasno uho sem se hotel prepričati o njegovi sposobnosti in izvežbanosti. Evo, moja radovednost je bila izdatno poplačana. Ti krepki, čisti glasovi — brez vsake prisiljenosti človeku zares ugajajo, celo onemu, ki slovenščine ni zmožen, kakor se je na pr. pri tej priliki pokazalo, ko je žel zbor od Nemcev splošno pohvalo. Da so bile spoštovane slovenske tovarišice, katerih ste dobri dve tretjini, pri pesmih „Rožmarin“, „Venček na glavi“, „Slovenec sem“, „V mraku“ in dr. kakor elektrizirane, bodi le mimogrede povedano. Omeniti še moram, da ta zbor, ki zna dovršeno drobiti narodne kakor umetne pesmi, stoji pod vodstvom narodnega dekleta, vsespoštovane gđe. M. Prodove, katero dobro poznam in s katero se glede pevske in muzikalne sposobnosti in izurjenosti ne more precej kdo meriti. Pri tem pa pripoznam tudi ostalim članom za njih zmožnost, marljivost in navdušenost vso čast ter vsem kličem:

Vstrajaj, pevaj, nežni zbor!
Posvečen bodi tvoj napor
Rojakov blagru in prosveti,
Da lepša doba nam zasveti! — iz Roža.

Slov. Plajberk. (Vladna sekatura.) Nekateri tukajšnji posestniki so dobili od c. kr. okr. glavarstva strog ukaz, da morajo v teku 14 dni potrebiti v svojih gozdnih parcelah vejevje in drugo tako drobnjad, če ne, zapadejo kazni. Nehote se mora človek vprašati, zakaj veljajo ti paragrafi gozdne postave samo za kmete in kočarje? Zakaj ne tudi za grofa in njegove gozde? V grofovskih fratah je kar cele grmade takega vejevja in tega nobena postava ne vidi. In ravno zdaj, ko je na polju največ dela, naj gre kmet gozd trebit in polje naj pusti! Vprašamo slavno vladno, so li take postave res samo za kmete in kočarje, za grofa pa ne?

Slov. Plajberk. Kako se „giftajo“ naši nemškutarji, ker smo se „predrznili“ žgati kresove dne 4. t. m. in zraven prepevati slovenske pesmi! Naš „otroški pretepač“ je kar izpred Podnarjeve gostilne upil, da se ne sme prepevati, pa seveda njegovega „komando“ ni nihče poslušal. In kako poizvedujejo, če se ni udeležil kresovanja kdo, ki ima kaj zaslužka pri „fošnarjih“. Ne vem, ali mislijo take dejati na „gavge“ ali jim še kaj hujšega narediti. Je pač hudo, ker še sami sebe ne morete prepričati, da ste Nemci, ampak samo posili nemčurčki.

Iz Rablja nam poroča naš sotrudnik z dne 12. t. m. sledeče: Osobito trije nagoni so, ki vabijo tujca tu sem: Zgodovinski Predel (1200 m nad morsk gladino) s svojima dvema utrdbama, kjer je pred, ravno 100 leti žrtvovalo 250 hrvaško-slovenskih vojakov v francosko-avstrijski vojski za avstrijsko očetnjava svoje življenje; „koroška Švica“ z zelenobarvnim jezerom,

jezersko utrdbo v najnovejšem slogu in planine v okolici; svinčena in kalaminska rudnika, katerih eden je državen, drugi pa zasebna last grofa Henkla. Ta od zunanjega sveta odrezan kraj šteje okrog 900 prebivalcev, samih rudarjev, ki so, kakor neverjetno se to tudi sliši — Nemci po narodnosti! Najde pa tukaj tudi mnogo Slovencev, Zilanov in Primorčanov svoj kruh. Žal so skoro vsi, ki se stalno tu naselijo, za slovenski narod izgubljeni. Splošno pa je bogato prebivalstvo, akoravno močno samozavestno, vendar jako prijazno. Le nekoliko neprijazno dirne obiskovalca ubožna župnijska cerkva, kjer se vsako nedeljo bereta dve maši, prva za vojake, ki oskrbujejo tukaj stražarsko službo na utrdbah, druga pa za župljane. — Enolično teče tu življenje naprej; grozen pa je spomin na preteklo zimo, ki je napravila kraju občutno škodo. Velikansk plaz je odnesel polovico vojašnice, klavnico in neko kočo. — Vreme daje še vedno povod obilim tožbam. Včeraj na pr. je ves popoldan in vso noč deževalo, danes zjutraj pa smo zagledali novopadli sneg po gorah v soseščini; pa je tudi prav hladno. Niti sena še niso mogli spraviti; kositi bodo šele sedaj pričeli, akoravno je trava vsled preobile zrelosti že vsa opadla. Njiv pa tukaj ni; vsa vas skupaj zmore le nad tri vrte. — Pridno se zida na novi šoli, ki je že do strešnice gotova. Stara je baje premajhna, ker se dosedanja trirazrednica razširi v štirirazrednico. Zida pa se še tudi na vojašnici in na novem strelišču. Bog daj srečo!

Klanče. (Kresovanje.) Tudi tukaj smo zavedni slovenski kmetje kresovali. Grmeli so tudi topiči in razlegale so se mile slovenske pesmi. Splošno veselje bi bil rad motil z grdim „hajlanjem“ 18letni fantek Franc Grobelnik, sin slovenskega kmeta v Drabunazah. Slovenski mladeniči, pod vašo častjo bi bilo, družiti se še kdaj s takim-le človekom, ki je zatajil naš rod in naš jezik.

Gospodarske stvari.

Zadružništvo.

(Predaval v socialnem tečaju v Ljubljani VI. Pušenjak.)

Družabni (socialni) pomen zadružništva.

„Pri celi uredbi in delovanju zadruge se ne sme upoštevati hrepenenje po dobičku, temveč povzdiga gospodarsko slabih in poleg tega zlasti dušeno-nravna povzdiga.“
Raiffeisen.

Krasno je začrtal ustanovitelj kmečkega zadružništva Raiffeisen cilje zadružništva, odločno je poudarjal socialno delo zadrug. V zadrugah delujejo skupno vsi sloji prebivalstva na deželi, brez ozira na stanovske in premoženjske razlike, različne izobrazbe itd.; pri skupnem delu spoznavajo drug drugega, ublažujejo se nasprotstva, drug drugega začnejo ceniti in se zblíževati in počasi izginja prepada, ki zija med gospodarsko močnejšimi in gospodarsko slabejšimi, med izobraženci in preprostimi ljudstvom, med posameznimi stanovci.

Za povzdigo revnih slojev, osobito delavcev in dninarjev, so veliko storile zadruge s tem, da so jim omogočile si pridobiti majhno posestvo, ozir. lastno ognjišče. S tem so ne le podale dotičnikom ugodnejše življenjske pogoje, ampak tudi, kar moramo dandanes v dobi velikega pomanjkanja delavskih moči posebej poudarjati, dotičnike nekako priklenile h grudi in odvrnile od bega iz dežele, oziroma izseljevanja.

Zadruge skušajo odpraviti razna socialna zla s tem, da skrbijo za povzdigo telesnega, duševnega in navnega blagra potom dobrotelčnosti. Boj proti oderuštvi, razkosavanju posestev, pospeševanje varčevanja, povzdiga zanemarjenih gospodarskih panog in domače obrti, izkoriščanje vodnih in drugih moči, naseljevanje, zboljšanje delavskih razmer na deželi, boj proti zapravljenosti in pijančevanju, ustanovitev bolnišnic, podpornih zavodov za uboge, ljudskih kopelji, blagajnu za slučaj smrti, zavarovalnic, uredb za prvo pomoč v boleznih in nesreči, nadaljevalnih in gospodinjstkih šol, izobraževalnih društev, ljudskih knjižnic, nabava kmetijskih strojev, plemenske živine itd. so sredstva za doseg oziroma označenega cilja.

(Dalje sledi.)

Društveno gibanje.

Št. Jakob v Rožu. Zborovanje, katero priredi Katol. slovensko izobraževalno društvo „Kot“ v nedeljo, dne 18. t. m., ob 3. uri popoldne v gostilni „pri Tomelnu“ v Velikivsi, obeta biti prav poučno in zanimivo. Sodeluje pevski zbor „Rožica“.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Borovlje in okolice napravi v nedeljo, dne 18. t. m., na

vrtu gostilne g. P. Mišiča na Dobravi pri Borovljah svoj prvi občni zbor z veselico. Začetek ob 3. uri popoldne. Občni zbor se vrši na vsak način, dočim se veselica v slučaju slabega vremena preloži na nedoločen čas. Obenem se vrši tudi občni zbor slov. tamburaškega društva „Strel“. Vstopnina 30 vinarjev.

Oba odbora.

Politične vesti.

Državni zbor zaključen.

Še nikdar poprej ni stala slovenska delegacija v državnem zboru tako v ospredju, nikdar poprej se naših poslancev v javnosti ni toliko imenovalo, nego ravno zadnje tedne 19. zasedanja državnega zbora, ki je bilo zaključeno v soboto, dne 10. t. m. Bienenrthova vlada se je pokazala kot izvršilni organ nemške „Gemeinbürgschaft“, koje namen je, vladati s pomočjo Poljakov proti Čehom in Jugoslovanom. To je ministrski predsednik baron Bienenrth pokazal že pri sestavi svojega kabineta, v katerega je poklical najzagrizenejšje nasprotnike Slovencev; udariti je hotel najprej na dobro Nemcem ravno Slovence, ker so se mu ti zdeli manj nevarni nego Čehi, o katerih pripoveduje zgodovina avstrijskega parlamenta, da ni dobro z njimi črešenj zobati. Oživotvoriti je hotel torej v obliki avstrijske vlade nemško „Gemeinbürgschaft“, za katero se je s posebno vneto potegoval srečni taktik in nesrečni vođa nemških krščanskih socialcev, dr. Gessmann. Čisto naravna posledica tega za avstrijske Slovence nevarnega poizkusa je bilo združenje protivladnih slovanskih parlamentarnih strank v „Slovansko enoto“, ki je takoj začela boj proti sedanji vladi. V ospredje so stopili zastopniki v tem boju najbolj interesiranega naroda, naši poslanci, pred vsem predsednik „Slovenskega kluba“, dr. Šusteršič, ki je z izborna taktiko ugnal že parkrat vlado v kozji rog, kakor na pr. o razpravi zaradi oderuške bosniške agrarne in komercialne banke, ko je dne 4. m. m. rešilo popolnega vladnega poraza le pet ministrov, ki so glasovali za vlado proti znanemu tozadevnemu predlogu dr. Šusteršiča. To je bil za slovensko opozicijo uspeh, da bi bila morala vlada odstopiti. Vsaka druga vlada bi bila to tudi storila, le Bienenrthova tega ni storila, ker jo je držala ravno nemška „Gemeinbürgschaft“ in, kakor je „Reichspost“ v uvodnem članku z dne 11. t. m. poročala, bi krona ostavke Bienenrthovega ministrstva ne bila sprejela. Ali bi bilo opoziciji kazalo skriti rozičke in igrati ulogo pohlevnega nedolžnega opozicionalca, kakor je delal to dr. Kramar z Mladočehi in so poskušali pri Jugoslovanih v resnih za Slovence odločilnih trenutkih vedno vladni svetnik dr. Ploj in dalmatinski poslanci? Nikakor ne! To bi pomenilo podati svetu dokaz, da more in sme nemška „Gemeinbürgschaft“ s pomočjo Poljakov vladati v Avstriji samovoljno proti Čehom in Jugoslovanom in da so češke in jugoslovanske opozicionalne stranke proti vladnemu zistemu Bienenrth prav nedolžne.

Pravo in v teh razmerah edino uspešno orožje je bilo za opozicionalne stranke skrajno opozicionalno stališče — obstrukcija. Nje neposredni namen ni bil in ni mogel biti, vreči sedanjo vlado, ki jo držita nemška „Gemeinbürgschaft“ in krona krčevito, ampak dokazati vladi, da tudi **proti Slovincem** ni mogoče v Avstriji vladati tudi ne s pomočjo nemške „Gemeinbürgschaft“, in to se je „Slovenskemu klubu“ in češkim agrarcem sijajno posrečilo. Vlada bi bila rada spravila pod streho pogodbo z Rumunijo in pooblastilni zakon, s katerim bi se bile odprle na jugovzhodu meje balkanske živini v škodo avstrijskim kmetom. Akcijske stranke v opoziciji pa so sklenile, dovoliti vladi le proračun, ker tega zahteva država, z njim pa se naj zasedanje državnega zbora tudi konča. In zgodil se je čudež! Vlada je opetovano namignila, da se s slovenskimi poslanci ne bo pogajala, ampak je pripravljena pogajati se le s Čehi. Tako je vlada mislila razbiti železni obroč „Slovanske enote“ in osamiti Slovence. Hvalevredna disciplina čeških agrarcev in narodnih radikalcev ter vpliv dr. Šusteršiča sta vladne namene preprečila.

Bienenrthov napuh je bil pahnjen z vladnega prestola, in vlada je naročila krščanskosocialne mešetarje, ki so se v njenem imenu pogajali z dr. Šusteršičem. Prvi in poglavitni pogoj, da umaknejo slovenski obstrukcionisti nujne predloge, je bil, da se vlada zaveže, da prepreči delovanje oderuške bosniške banke. Krščanski socialci so bili s tem zadovoljni, a Bienenrth ne, ker je tako v rokah Mažarov, da delovanja bosniške banke ne bo mogel preprečiti. Zato je vlada ta pogoj kratkomožno zavrgla. Ta pogoj, ki ne vsebuje nezaupnice vladi, bi vlada bila morala sprejeti, in

vladni poslanci, ki so prej na vsa usta izjavljali, kakor na primer posl. Bielhovek, da obsojajo oderuško banko in da bodo obračunali z vlado, če je ne prepreči, so stali na križpotju, ali naj potegnejo zopet z vlado in pustijo pasti parlament ali narobe. In rešili so raje Bienerttha nego zbornico. Za vlado sedaj ni bilo drugega izhoda nego rešiti se z begom. Vrgla je puško v koruzo, ker se je opravičeno zbal poraza in bi ga bila tudi doživela, če prej ne, pa potem ko bi prišlo na vrsto glasovanje o pogodbi z Rumunijo na pooblastilnem zakonu. Vladi je moralo biti znano, da so si sicer do kosti vladni nemški agrarci sami z agitacijskim hujskanjem pripravili doma tako vroča tla, da ne bi mogli glasovati za vladno predlogo. Zato se je vlada podala v beg, in obstrukcija si je izvojevala prvo zmago nad vlado. **Poslanci „Slovenskega kluba“ so dokazali vladi, da se proti Slovincem v Avstriji ne bo vladalo.** Ta dokaz so podali slovenski poslanci prvič v zgodovini avstrijske politike, in ta dokaz je neprecenljive vrednosti.

Drugi uspehi slovenskih obstrukcionistov se bodo pokazali še le v jeseni, ko bo skušal Bienertth spraviti vladni voz zopet v tir. Tedaj bo prišel še le pravi trenotek, da bo mogoče vreči sedanjo vlado, in ta trenotek tudi ne bo izostal, če ostane slovenska delegacija edina. Zato smatramo taktiko dr. Ploja in Hribarja, ki v najresnejšem trenutku ljubimkata z vlado, za kake drobtine, Bog vedi, in ki sta začela proti „Slovenskemu klubu“ naravnost zahrbtno delovati, za najnesrečnejšo in najslabšo, naravnost protislovensko, da ne rabimo zaslužnega ostrejšega izraza. Koroški Slovinci bi svojega poslanca, ki bi tako postopal, kakor sedaj vladni svetnik dr. Ploj in Hribar, poklicali na odgovor, mu izrekli nezaupnico in ga pozvali, da odloži mandat, ker koroški Slovinci smo politično še pošteno in nam je narodnost več nego strankarstvo in ker ne poznamo osebnih zavisti.

Sedanje politično stališče slovenskih liberalcev nam priča, da med nami ni večjih frazérjev nego so liberalci. Vseslovanje se kažejo ob času, ko nam to le škoduje, proti vladi dvigajo pesti in ropočajo, kadar se jim vlada smeji in ji ne morejo do živoga; ko pa miglja zmaga proti vladi, začnejo slovenski liberalni listi lizati vladi pete, samo zato, ker vodi uspešen boj proti njej vodja domače slovenske politične stranke, in bruhajo v družbi z nemškimi listi brez razlike na naše poslance ogenj in žveplo. Že svoje dni so v državnem zboru uprizorili proti dr. Šusteršiču grdo gonjo, ki jo zdaj nemški listi zopet prežvekujejo, ker nimajo bolj poštenega orožja, s katerim bi se mogli odkrito boriti proti dr. Šusteršiču in zdaj proti Slovincem sploh, in tedaj je bilo tudi, ko je češki poslanec dr. Dyk svaril slovenske liberalce, češ „kolikorkrat so se Slovani družili z Nemci, so bili vselej tepeni.“

Sedanje stališče slovenskih liberalnih listov ni slovensko, ni slovansko, ampak vladno-nemško. Krvavi maščetarji so se čez noč iz zavisti do klerikalca Šusteršiča prelevili v najkrotkejšega vladnega petolizca, in zato nam dr. Šusteršič ni bil še nikoli prej tako blizu in nikoli prej bliže nego ravno sedaj. Liberalci so nam pa sedaj tudi dokazali, da se nihče, kdor upa na uspešno slovensko politiko, ne more z njimi družiti! Za nje ima slovenska politika toliko vrednosti, kolikor ima vrednosti za njihov strankarski ugled!

Književnost.

Zgodovina novejšega slovenskega slovstva. I. del. Od Pohlina do Prešerna. Spisal Ivan Grafenauer. Ljubljana, 1909. Založila „Katališka Bukvarna“. Cena broširani knjigi 2 kroni.

Engelbert Gangl, Zbrani spisi za mladino. Prvi zvezek. Pripovedni spisi. V Ljubljani 1909. Last in založba „Društva za zgradbo Učiteljskega konvikta“. Cena 1 K, s poštnino 16 vinarjev več. Knjižica je ilustrovana in nudi mladini primerno čtivo. Mladina, sezi po njej!

Kaj je novega po svetu.

Kolera na Ruskem se iznova naglo širi. V Petrovem dvoru in v Carskem selu je obolelo več oseb. Minoli teden je umrlo na koleri 59 oseb. Dne 28. m. m. je obolelo na koleri že 65 oseb, umrlo pa 30. V vodi se baje nahajajo že bacili in je vsled tega nevarnost, da se bo kolera še hitreje širila, tem večja.

Pred grizo drisko, črevesnim katarom, tem opustošujočim poletnim boleznim, obvarujemo otroke po hrani s „Kufeke“.

Smešnice.

V šoli. Katehet: „Kaj so peli angeli ob rojstvu Jezusovem?“ Učenec: „Slava Bogu na Višarjah.“

Zagovoril se je. Odjemalec: „Vaš vajenec se mi zdi prav živahen, poraben dečko.“ Vinski trgovec: „Premeten je res. Šele tri mesece je pri meni, pa že zna rdeče vino boljše ponarejati nego jaz.“

Pameten ženin. „Na, permej, tvoja nevesta pa zna nositi na mizo, kadar jo obiščeš.“ — „Pa tudi lahko, saj sem ji obljubil, da jo takoj vzamem, ko bom tehtal 100 kil.“

Slovinci, spominjajte se Velikovške šole!

Tržne cene v Celovcu

8. maleda srpana 1909 po uradnem razglasu:

B l a g o	100 kg				80 litrov (biren)	
	od		do		K	v
	K	v	K	v		
Pšenica	21	—	21	45	12	58
Rž	—	—	—	—	—	—
Ječmen	—	—	—	—	—	—
Ajda	21	30	22	95	11	5
Oves	21	17	22	—	7	47
Proso	—	—	—	—	—	—
Pšeno	—	—	30	47	19	20
Turščica	—	—	—	—	—	—
Fizola rdeča	—	—	—	—	—	—
Repica (krompir)	—	—	—	—	—	—
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—
Seno, sladko	8	80	13	—	—	—
„ kisló	7	—	10	—	—	—
Slama	8	—	10	—	—	—
Zelnate glave po 100 kosov	—	—	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	26	—	—
Smetana, 1 „	—	60	1	20	—	—
Maslo (goveje) 1 kg	2	60	2	80	—	—
Surovo maslo (putar), 1 „	2	60	3	20	—	—
Slanina (špeh), povoj, 1 „	2	—	2	20	—	—
„ „ „ surova, 1 „	1	60	1	70	—	—
Svinjska mast 1 „	1	70	1	80	—	—
Jajca, 1 par	—	13	—	16	—	—
Piščeta, 1 „	2	40	2	80	—	—
Race	—	—	—	—	—	—
Kopuni, 1 „	—	—	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ³	8	—	3	30	—	—
30 „ „ mehka, 1 „	2	50	2	80	—	—

Ž i v i n a	Počrez	100 kilogramov				Prignalo	Prodalo
		žive vage		zaklana			
		od	do	od	do		
Konji	—	—	—	—	—	—	
Biki	—	—	—	—	—	—	
Voli, pitani	—	—	76	—	2	2	
„ za vožnjo	280	402	—	—	29	7	
Junci	140	340	—	—	12	5	
Krave	180	324	—	—	39	11	
Telice	204	—	—	—	1	1	
Svinje, pitane	—	—	—	—	—	—	
Praseta, plemena	18	44	—	—	216	102	
Ovce	—	—	—	—	—	—	

Loterijske številke 10. mal. srpana 1909:

Gradec 16 27 11 36 31
Dunaj 81 10 8 16 34

Velika zaloga najboljšega istrijskega vina,

iz najboljših, že izza rimskih časov slavnih rimskih goric med Isolo in Piranom, prodaja po najnižji ceni od 56 litrov naprej

Anton Rebec,

posestnik in vinski trgovec, Št. Peter na Krasu.

Janez Goleš v Celovcu

Paradeisergasse šte. 20.

podobarska in pozlatarska delavnica za cerkvena dela

se vljudno priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v izdelovanje, prenovljenje in pozlačenje oltarjev, prižnic, božjih grobov, okvirjev, svetih podob in tabernakljev po predpisu.

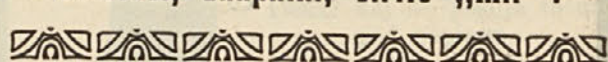
Za fino in trajno delo prevzame popolno jamstvo.

Kos usaki konkurenci.

Priznано najcenejša slovenska tvrdka na Koroškem.

Pristaši, zaupniki, širite „Mir“!

Največja trgovina te stroke v Celovcu.

Modnega in manufakturnega, tu- in inozemskega blaga, vedno najnovejši izbir.

Zaloga je stalno v vrednosti 1/4 milijona kron. Za prodajanje na debelo oddajam blago trgovcem po tovarniških cenah.

Zaradi posebno velikega nakupa poletnega blaga bode letos po zelo nizkih cenah prodajal, t. j. brez konkurence, ker se je tudi cena pri blagu znatno znižala. Imam za žene in neveste zmerom veliko zalogo in najlepše blago na razpolaganje.

Vsi uslužbenci govorijo slovenski.

Anton Renko, lastnik trgovine,
Celovec, vogel Kramarjeve ulice in Novi trg.

Pozor! Slovensko podjetje! Pozor!

Slavnemu občinstvu se priporoča dne 11. febr. 1909 na novo otvorjena velika manufakturna trgovina

Franc Souvan sin

v stari Souvanovi hiši na Mestnem trgu št. 22 v Ljubljani

Pristnega vina

imam še naprodaj nad

200 hektolitrov

po nizkih cenah od 30 vinarjev dalje, na postajo Ajdovščino postavljenega. Pošiljam **bela, rdeča in črna vina** od 56 litrov dalje.

Kupim **vinske sode** iz hrastovega lesa, od tudi 100 litrov dalje, močne in v dobrem stanu, naj si bodo nove ali stare, za oboje se priporočam.

Josip Cotič

posestnik vinograda in trtničar, Vrhpolje, p. Vipava, Kranjsko.

Prijatelji, prepričajte se,

da vsako prihrani mnogo denarja, kdor oskrbi svoj nakup raznega tkalskega blaga naravnost pri izdelovalcu-veščaku, ker le ta more vsestransko najboljšo postreči.

CEFIRI

Špeciálno izdelovanje

kanafase, oksforde, šipkovine in vsakovrstne **tkanine** lastnega izdelka priporoča po najnižjih cenah izborna češka kršćanska tvrdka

Vvorci zastoj

JOŽEF SUCHANEK,

Prva mehnična in ročna tkalnica ter razpošiljalni zavod izbornih tkanin v Novem Hradku pri Novem Mestu na Metuji, Češko.

Tovarna glinastih izdelkov **F. P. Vidic & Komp., Ljubljana**

ponudi vsako poljubno množino

zarezanih strešnikov (Strangfalzziegel) **sistem Marzola,** **zidarske opeke, peči** itd.

Na zahtevo pošljemo takoj vzorce in ponudbo.

Prva južnoštajerska vinarska zadruga

v Celju

ima v zalogi izvrstna spodnještajerska **vina** vseh vrst po zmernih cenah.

Vzorci so na razpolago.

Klet se nahaja

v Sokolskem domu v Gaberju pri Celju.

Lovske puške

vseh sestav, priznano delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska orožnotovarniška družba

Peter Wernig,

družba z omejeno zavezo v Borovljah, Koroško.

Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Prihranite mnogo, ako kupite pri izdelovalcu!

Najboljše, brezhibne in pristnobarvne

ostanke

izbornega kanafasa, oksforda za srajce, flanela, platna, cefira, šotskega blaga, višnjeve tkanine, krizeta za suknje, izborna odbrane, da se more vsak ostanek izborno porabiti v gospodinjstvu, razpošilja **krščanska trvdka** 40 do 45 metrov za 16 kron po povzetju. Dolgost ostankov 6—10 metrov.

Anton Maršik, lastnik ročne tkalnice in razpošiljatelj

Češka Čermna pri Nachodu, Češko.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

4 1/2 %

kmečki kreditni zavod za Celovško okolico

Pavličeva ulica šte. 7

uraduje

ob četrtek od 1/2 10. do 12. ure in od 1/2 2. do 3. ure,
ob sobotah od 10. do 12. ure.

4 1/2 %

Društvo jamči za popolno varnost vlog s premoženjem vseh udov.

Kakšno veselje in kakšen ponos občuti gospodinja pri pogledu njene svetle, slastne, čiste kuhinje! In kako hitro je vse osnaženo, perilo kakor cela hiša! Čar zadovoljnosti in veselja vlada njen dom. S

Schicht-ovim milom

se to lahko doseže.

Pristni kranjski
lanenooljnati firnež

Oljnate barve

v posodicah po 1/2, 1 kg kakor tudi v večjih posodah

Fasadne barve za hiše

po vzorcih

Slikarski vzorci

in papir za vzorce

Laki

pristni angleški za vozove, za pohištva in za pode

Steklarski klej (kit)

priznано in strokovno preizkušeno najboljši

Karbolinej prve vrste

Mavec (gips) za podobarje in za stavbe

Čopiče domačega izdelka za zidarje in za vsako obrt

priporoča

Adolf Hauptmann

v Ljubljani

Prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Zahtevajte cenike!

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica K 3.000.000.

Rezervni fond K 300.000.

Denarne vloge obrestujemo po **4 1/2 %** od dne vloge do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta šte. 27.

Zamenjuje in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavojce.

— Eskompt in inkasso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnici v Spletju in Trstu.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobiček 300.000 frankov. Na mesečno vplač. po K 8.— za kom. **Tiske srečke s 4% obrestmi.** Dve žrebanji na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10.— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.